

O R U P G A A R D

Orupgaard, der er en større Herregaard, har igennem Tiderne undergaaet en spændende Historie. Den blev først nævnt i Kong Valdemars Jordebog 1231. - "Oræthorp, som Gaarden dengang benævntes, var egentlig en lille Samling Gaarde, der som det øvrige Falster hørte under Kronen, dvs direkte under Nykøbing Slot. - Først i 1509 dukker Navnet op igen - og Orupgaard gaar nu paa skiftende Hænder. I 1585 blev den saaledes af Kong Fr.II overgivet Forstanderen for Nykøbing Hospital (dvs.Klosteret), fortsatte med flere Ledere. 1664 blev Gaardene slået sammen til een Gaard paa 24 tdr.Hartkorn. - En af Ejerne blev 113 Aar, hvorfor hans Søn blev fritaget for Skat og Landgilde. Iøvrigt havde Kong Chr.V kaldt Familien til sig for at se den gamle - og give ham 6 Rdl.! - - - Orupgaard var i Perioder "Ryttergaard", dvs der skulle stilles Græsning til Raadighed, ligesom man skulle aflevere Hø og Havre til Rytteriets Heste.

1718 nedbrændte Orupgaard fuldstændigt, og der gik lang Tid hvor ingenting skete paa den elendige Gaard. - 1763 besluttede Kongen at sælge Krongodset og Hoveriet, der iøvrigt havde været "mildt" i Mod-sætning paa de egne, hvor Herremændene herskede, ophørte og private Godsejere fik Gaardene tilbudt. - Orupgaard blev nu virkelig en Hovedgaard med ialt 6000 tdr.Land. Bøndergodset udgjorde 4 Sogne med mange Landsbyer. - 1766 købtes den af Chr. Hincheldey, der var født i Nykøbing. Købesummen var 87.800 Rdl. 1770 genopbyggede han Orupgaard. Han var en flittig og fremsynet Landmand. - 1809 solgte Hincheldey's Enke Orupgaard til den engelske Baron Charles de Selby for 402.000 Rdl. 1812-14 opførte han en smuk "Eremitageslot"bygning. - 1823 arvede hans Søn, Charles Borre de Selby Orupgaard.

1840 kom Orupgaard i Slægten Tesdorpf's Eje for 330.000 Rdl. til den kun 22 Aar gamle Edvard Tesdorpf, en tysk Købmandssøn fra Hamborg. Tesdorpf havde lært Landbrug i sit Hjemland samt været Forvalter paa "Gammelgaard", Lolland. - Edv.Tesdorpf er jo en navnkundig Herre, der med Flid og Dygtighed virkelig revolutionære Landbrugsdriften i Danmark. Saaledes indførte han den røde holstenske Malkerace, han paa-begyndte Afvandingen af Bøtø Nor. Han gik i Spidsen for Begrebet Brugsforeninger, idet han oprettede "Orupgaard Brugsforening" i Idestrup, med egen Mønt. 1884 startede Edv.Tesdorpf "Sukkerfabriken Nykøbing", vel at mærke som et Andelsforetagende, da han mente, at Driften og dens Overskud skulle komme Avlerne tilgode - og ikke Industrien. Tesdorpf havde nogen disput med C.F.Tietgen, der havde andre Idéer med Sukkerfabrikkerne. - I 28 Aar var han Præsident for Det kgl danske Landhusholdningsselskab og i 41 Aar Sogneraadformand for Idestrup Kommune. Hver Søndag sad han paa sin Plads i Kirken og besøgte

derefter Fattighuset, hvor der faldt en Skilling af til hver enkelt. Edv. Tesdorpf forlangte meget af andre men mest af sig selv. Nok var hans mest kendte Motto: "Arbejde er Livets Hjul" - men han følte det som en Pligt at sørge for sine Folks Tarv med Skolegang, Medicin og anden Omsorg. - Snart blev Orupgaard en Mønstergaard, der besøgte af Landmænd fra saavel Ind- som Udland. Ca 30 Elever fik hvert Aar deres Uddannelse her. - Tesdorpf drøede og mæglede - og gødede, i Begyndelsen med Benmel fra egen Benmølle. - Men med Sædsiftet var han konservativ, der skulle brakkes, Jorden skulle hvile! - 1960-62 opførtes en stor Hovedbygning i gotisk Stil. Og længe før: Kostald, Lade, Faarestald samt Herskabsstald m.m. - Efterhaanden havde Tesdorpf købt flere større Gaarde, saaledes at han til sidst drev 10 Herregaarde med Orupgaard som Hovedgaard, med 2355 ha af Danmarks bedste Jord. Han grundlagde en konsekvent gennemført rationel og rentabel Landbrugsdrift, der har betydet saa overordentlig meget for dansk Landbrug. - Edv. Tesdorpf var altid rede til at ofre sig for en god Sag og lade alle andre nyde godt af de Fremskridt, der blev gjort. Her mødtes Landbrugets dygtigste Mænd og Tesdorpf holdt aldrig noget for sin egen Mund. Han hædredes med "Collin-Medailen" i Guld og udnævntes til Geheimekonferensraad m.m. - Den 2. Maj 1989 døde Edv. Tesdorpf, 72 Aar gammel, og dermed afsluttedes et rigt og for Danmarks Landbrug saa betydningsfulde Livsafsnit.

Efter Edvard Tesdorpf's Død overtog hans ældste Søn, Kammerherre Frederik Tesdorpf, Orupgaard. Godset omfattede da 1900 tdr. Land, hvoraf alene de 1100 hørte under Orupgaard. Frederik Tesdorpf, der var født i 1854, havde lært Landvæsen paa Orupgaard og Sæddinggaard. Han arvede Faderens Stilling som Formand for Sukkerfabriken Nykjøbing. Paa mange Omraader udfoldede Fr. Tesdorpf et smukt Initiativ. Saaledes fuldførte han Afvandingen af Bøtø Nor, som hans Fader var begyndt paa. - Men desværre, maaske man levede over Evne. Men Tredivernes Landbrugskrise maatte ogsaa Orupgaard føle. Denne affødtes af et kraftigt Kursfald paa den amerikanske Børs, som influerede paa saavel England som Tyskland, der hidtil havde været Storaftagere af danske Landbrugsprodukter. Landbruget kørte med store Tab. Kammerherre Frederik Tesdorpf døde, 83 Aar gammel, den 23/5 1937.

1939 købte Civilingeniør Knud Højgaard Orupgaard - iøvrigt ogsaa Skovene "Pederstrup" og "Christianssæde" paa Lolland. Hovedbygningen blev formindsket og ombygget i engelsk Herresæde-Stil. - Der opførtes ny Svinestald, Mejeri samt Kornsilø med Anlæg for Transport og Lagring af Korn. Der opførtes Betonsiløer. Den gamle Elevbolig nedrives, Herskabsstalden ombygges til Bolig for Overforvalter og Elever.

1954 tilskødede Civilingeniør Knud Højgaard Orupgaard til sin Søn, Erik Højgaard, der allerede havde drevet Gaarden fra "Brændte Ege", som han havde beboet og ledet fra 1944. - For Erik Højgaard, der var uddannet i Entreprenørfaget, var store Maskiner saaledes Hverdag. Han havde lært sig Skov- og Landbrug samt Regnskabsvæsen og var meget fremme i den moderne Udvikling indenfor Landbruget. EH gjorde sig bemærket, da han var den første, der kørte Roer ind til Sukkerfabrikken med en Traktor forspændt, ligesom de 4 Heste for Saamskinen blev afløst af Traktor. Han var den første, der tog en Mejetærsker i brug. Kollegerne og Kornhandlerne rystede paa Hovedet og var enige om, at det skulle de nok faa sat en Stopper for! EH drænede og gødede begge Gaarde godt. - 1961 brændte den gamle Kostald, der havde huset den fine røde Malkerace siden 1840'erne. Den blev ikke genopbygget med udskiftet med mere Markdrift. Betonsiloerne byggede han om til Korn - og den gamle Kalvestald til Traktorgarage.

1977. Sønnen Knud Højgaard, født 1940, overtager Orupgaard og Brændte Ege med tilhørende Skove. Han bygger Maskinværksted, Gødningsblandingeanlæg og Garager. 1978 opføres der Hønseri med Opdrætshus, hvor der er Plads til 60.000 æglæggende Høns og 20.000 i Opdræt. 1981 opføres der Halmfyr, som i 1988 udskiftes til et større, hvor det nye Korntørreri, Værksted og diverse Huse tilsluttes. 1985 nedbrænder den gamle Silo og der opføres ny Lagerhal med Plads til 10.000 tons Halm samt nyt Korntørreri med Kapacitet paa 20 Tons i Timen.

Birte Højgaard,
Juni 1992.